

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
22 Ian.
(3 fauru)
1867.

Ese in fie-care septemana odata, adeca dominec'a
 contienendu o cola si diumetate.

Pretulu pentru Austria
 pe Jan. — Jun. 4 fl. —
 pe Jan. — Dec. 8 fl. — cr.

Pentru Romania
 pe Jan. — Jun. unu galbenu si diumetate.

Nr.
4.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a morariloru Nr. 10.

unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
 de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
 anonime nu se publica.

III
curso
anualu.

F E M E I ' A !

O! tu, ce cu nesatiu te-adoru fara 'nctare,
 Tu careia dreptu jertfa ti-aducu sufletulu meu,
 Si-mi plecu subtu jagu-ti fruntea ca subtu o sarutare,
 Esti tu aici unu demonu, séu esti unu Domnedieu ?

Misteru esti pentru mine; dar dulcea reveria
 Ce 'n demineta' a vietiei cuprinde alu meu gându,
 Me 'mbeta de ilusii si'n dulcea loru betia
 Diarescu trecandu prin somnu-mi unu angeru suri-
 diendu !

Misteru esti pentru mine, dar budi'a-mi inghiatiata
 A animei caldura abié o dogorea.
 Si palid'a-mi cantare in lava transformata
 Vibrandu, diarescu unu angeru sburandu pe lir'a mea.

Misteru esti pentru mine; dar cand, muiatu in sange,
 Cautu glori'a prin lupte, ridiendu nepasatoru
 De spad'a ce in peptu-mi se 'nfige si se frange,
 Marindu, diarescu in ceruri unu angeru intr'unu noru.

Misteru esti pentru mine; dar cultulu teu femeia
 In lumea tineretiei nu a gasitu atheu.
 Si ori ce cugetare, si ori care schinteia
 Prin vocea ta, o! angeru patrundu sufletulu meu.

Pe pragulu desperarii te vedu ca mangaere,
 Acoperi cu-alu teu farmecu uritulu astei vietii,
 Preschimbi in vecinicia minute efemere,
 Si inim'a c'unu zimbetu o'nvii séu o inghiati.

Si omulu te pastreza ca scump'a lui comora;
 Copilulu intra 'n lume sioptindu numele teu,
 Poetulu in genunche cu lacrimi te adora
 Pe tine, si din tine si-face templulu seu.

Dar sufletu-ti indamna culpabil'a ta mana
 S'alunge inocinti'a, pe omu lu-amagesci,
 Si, ca virtejulu care nimica nu-lu infréna,
 Restorni si spulberi templulu in care locuesci.

Ce-mi pasa ca'n pusti'a ferbinte si uscata
 Periulu sta in facia-mi, perfidu ca ispitirea,
 Si eu, sorbindu dintr'ensulu cu anim'a 'nsetata,
 Gasescu in fundulu undei otrav'a si peirea ?

Ce-mi trebuie movil'a de flori mirositoare,
 Cand sierpele m'astepta ascunsu in umbr'a loru ?
 Si ce se facu cu lun'a, si cum se fugu de sóre
 Cand, vai! privindu la ele silitu asiu fi se moru ?

Tu mi-ai sdrobotu altarulu, eu nu mai credu in tine,
Câ-ci stancei ce nu simte nu voiu sê mai me 'nchinu;
Cand dar tu 'esti de p'etra si unu abisu e'n mine,
Pe cine sê iau cârma de nu p'alu meu destinu?

Câ-ci te-am chiamatu zadarnicu in calea-mi fortunósa,
Tu treci pe langa mine si glasulu teu e mutu,
Si ochii-ti nu-mi arunca o radia luminósa
In negur'a durerii in care sum perduto.

Memori'a lui Tasso, strivind'o inchisórea,
Anticulu nume-alu Troiei in sange ingropatu,
Si Prometheu lasandu-si fiacatii in predarea
Vulturului selbaticu, eternu te-au condamnatu,

Femeia fara cugetu si fara de simtîre!
Nu voiu sê-mi fii neci sora, neci muma, neci sotia;
E putredu alu teu sufletu si plinu de 'njosorire
Si 'nóta 'n desfrênare si in nimernicia,

Femeia fara lacrimi si fara de rusîne,
Ce-acum intr'asta tíera adesea te 'ntélnescu;
Tu nu, nu esti Romanca, câ-ci sangele din nime,
L'am suptu din peptu cu lapte si sange romanescu,

Si am aflatu intr'ensulu Virtute si Onóre.
O! Musa, me protege subtu arip'a-ti de focu,
Câ-ci eu iubescu femeia, iubescu femeia care
E démna de a-i face in anim'a mea locu.

Iubescu femeia casta si mandra si vitéza;
Iubescu, iubescu femeia cu sufletu simtîtoru,
Si-i cantu, câ-ci me inspira, si-i cantu, câ-ci animéza
Dulci note p'a mea lira si'n mine dulce doru.

Alesandru Candianu.

NÓPTEA CEA DIN URMA.

(Din notițiile unui june.)

— Novela. — (Urmare.) —

Nu-mi suridea o sperantia pe pamentu, nu
me indemná la lume, la viétia omu, visu, feri-
cure . . . si totu-si oh, nu poteam sê moru.

De câte ori n'am statu cu pistolulu in mâ-
na, sê-mi adormu viétia asta traganatóre, de
câte ori nu mi-am ascutîtu pamnalulu sê-mi
depinu tarulu acestu greu, viétia asta plina de
chinuri; de câte ori n'am esîtu pe tiermulu apeí,
— si tóte-su inzedaru.

Nu-su lasiu, nu-su slabu in spiritu; câ-ci
oh suferintia mea a o suportá e mai mare ver-
tute ca a mori mórtea cea mai crâncena, cea mai
rusînósa de mii de ori; dar nu sciu cum nu me
poteam despárti de viétia sê remana Julia de

mine. Ce fericire mi-ar fi potutu intinde mie
ceriulu: eu intr'o lume si Julia in cecalalta.

Sciam eu, câ ea a abdîsu de planulu de a
me fericí, sciam eu câ mai multu sperantia nu
infloresce pentru mine; — dar mie mi erá destu-
la fericire si aceea: sê traescu ca sê potu cugetá
la Julia. Asta-mi erá dorerea cea de mórte, si
eu cugetandu la dorerea mea — me sentiam a
me indieí.

Eram inchisu in chili'a mea de demanétia
pana sér'a si meditam; eram inchisu in chil'a
mea de sér'a pana demanétia si plangeam.

Arare-ori se abatea la mine câte unu amicu
si-mi aducea câte-o scire trista despre referintia
Juliei cu Manescu, si de fericirea loru spre neferi-
cirea mea.

Nu, — fericirea Juliei totu-déuna crá feri-
cirea mea; — dar totu-si oh pentru-ce a voitu
ceriulu ca prin nefericirea mea sê fia Julia fe-
ricita — — — — —

Intr'o séra siedeam singuru in chil'a mea
si priveam meditatoriu la flacara 'n cuptoriu.
Foculu ardea aci cu o flacara mai vederósa si
éra se domolea si erá 'ntunerecu astfelu cum se
mai aprinde si era se mai domóla sperantia 'n
sufletulu celui ce geme 'n stadiulu desperârii.
Nimene nu erá langa mine numai suvenirea si
dorerea.

Batu lu usia. — Intra servitorulu Juliei
si-mi dá o epistola. — Oh nu scie nimene ce am
sentîtu cu cand am vediutu epistol'a Juliei. —
Sentîtam eu in viétia bucuria, sentîtam dorere;
dar o fericire esaltata ca acum nici odata. Ochii-
mi se implura de lacrimi, manele-mi tremurau,
nu me tieneau pitiórele, mi se imbetau ererii,
mi-a incetatu cugetarea — si multu tempu am
statu cu drépt'a stringandu epistol'a Juliei la
anima, la sufletu, si privindu la servitoriu care
se mirá de mine.

Intr'unu tardîu me asiediai, séu mai bine
cadiui pe unu fotelu si deschisei epistol'a. Oh ce
fericire séu ce dorere me astépta!?

Am deschisu epistol'a, si nu cutediam a
privi in ea. D'antâiu privii subscrierea, câ-ci mi
parea câ nu potiu crede câ ea mi-a scrisu.

Subscrierea suná: amica ta Julia.

— Amica mea Julia! — eschiamai fâra
voia. Oh amara remunerare, crâncena compen-
sare pentru amorulu si credintia mea . . .

Amicétia e tesaurulu celu mai scumpu in
viétia omenéscu. — Oh câtu de multu are celu
ce are unu amicu sinceru, unu amicu de sufletu,
cu care bratîsiu ca cu unu radiemu bunu, ca
orbulu cu bâtiulu seu are de a petrece caletoria
asta lunga, luptele vietii acestei grele. Amicétia

nu se p^ote pretiu^l cu bunu lumescu trecatoriu, cu pretiu, ce se p^ote esprimá in limb'a omenimei, — amicéti'a e talizmanulu, ce nu lasa pre omu a se cufundá in abisulu desperárii atunci cand t^ote si-a perdutu pre pamentu, — amicéti'a e umbra recoritóre, in care-si va repausá dorerile vietii persecvatulu, proscrisulu si celu ce nu mai are o flóre in viétia, amicéti'a e mangaierea cea mai tare, ce ceriulu o-a creatu pentru omu. — Si pentru mine amicéti'a erá unu instrumentu diavolescu, instrumentu de insielare. Pentru mine amicéti'a erá o larva intuncata, sub care pitulédi'a cea mai crâncena malitia omenésca. Naintea mea amicéti'a n'avea valóre, naintea mea amicéti'a erá mai négra ca crim'a de m^orte, me 'ngroziam de ea ca de sierpe si o blastemam ca ursitoarea chinurilor mele.

Eu eram despoiatu de radîmulu, de talizmanulu, de umbr'a vietii, — de amicéti'a fidela! — — Si amicéti'a Juliei? . . . Oh amicéti'a Juliei erá pentru mine o sulitia otravita, erá o satira a binefacerii, a compatimirei, a recompensârii. — Oh ceriuri, oh ceriuri! — cum m'ati pedepsitu, — oh maica, blastematu-m'ai in léganu — — n'am sperantia inaintea mea, n'am credintia in ómeni, — unde sê me abatu, cum sê mai suferu, séu cum sê pieru?! . . .

Oh de unde atâta suferintia, de unde atâtea lacrami? . . .

Au nu am iubit eu cu fidelitate si cu noblétia, vorbésca ceriulu si Julia. Facut'am eu o vina in contra Juliei, in contra unui amicu, in contra omenimei séu in contra mea; — de unde dara pedéps'a?! . . .

Oh ceriuri câtu sunteti de negre! . . .

Cetfi epistol'a.

„Amice Oscaru! Cериulu me persecuédia, consciinti'a sufletului me acusa si suvenirea ta. Adati aminte de Julia, de o juna nefericita, — nu te superá pre mine Oscaru! — Mâne voi^u fi singura si te-oⁱu asteptá t^ota diu'a, — vino la mine, te rogu!

„amic'a ta Julia.“

Ceriulu o persecvédia, consciinti'a sufletului o acusa si suvenirea mea. Oh ceriulu persecvédia pe Julia si eu nu o potu mangaié, — ceriulu scie dara de necredintia ei. — — Oh ceriuri nu persecuati pe Julia, eu nu o acusu, eu nu ceru persecvarea ei, — eu o iubescu cu totu sufletulu, cu totu cugetulu pâna in ultim'a lesînare. — Oh D^omn^e, lasa sê fie Julia fericita!

Eu am perdutu pre Julia, si dorerea perderii mele e infinitiva ca abisulu tartarului; — suferiam inse cu virtute barbatésca si nu me plangeam, dar a scí câ Julia e nefericita, — oh asta e nesuferibila!

Asiu fi cumperatu fericirea, indestulirea pentru Julia cu sangele, cu totu resuffulu vietii, cu salutea eterna; — si totusi ah, eu nu poteam miscá in favorea ei nici baremu o petricica, eu nu poteam face nimicu pentru Julia numai sê suferu si sê plangu.

Oh cum e s^ortea omului! — Unde au disparutu visurile n^ostre, planulu juniloru, sperantia amoreziloru.

Eu prin Julia si Julia prin mine voiea a fi fericita, si totusi nefericirea n^ostra fu casiunata unuia prin altulu.

Me chiama Julia la sine! . . . Pentru-ce me chiama, ce mai are pentru mine Julia? — Bucuria, placere n'are, mie nu-mi casiuna bucuria, numai amorulu Juliei, — oh si amorulu Juliei e strainu de mine, amorulu Juliei se légana in visu de voluptate, bratîsiu cu unu sufletu fericitu, cu unu sufletu favoratu, — cu care simpatisédia, la care se atrage, cu unu sufletu, caruia i-a creatu Domnedieu o s^orte mai multiamitóre, unu s^ore mai ferbinte, unu destinu mai usioru ca mie.

Séu dorere me astépta la Julia? — Ah dorere, câ-ci dorerea e s^ortea mea! — Dar de unde atâta dorere?! . . .

Dorerea ce o-a facutu Domnedieu sê o sufera unu sufletu omenescu, t^ota e in sufletulu meu. — Mai este óre dorere 'n lume, mai este óre unu pocalu de verinu pe fati'a pamentului? Ba nu, oh ba nu! . . .

Séu de este, lasa vina, sê-lu beu totu, sê-lu golescu pana 'n fundu, — d^ora va fi mai amara ca suferinti'a de pana aci, sê me inece, sê me ucida. — N'am potere sê moriu, câ-ci iubescu pre Julia, lasa sê me ucida pocalulu suferintiei!

Am mersu la Julia. — Ea siedea singura si frundiarea prin unu albumu, ce i-lu dedusem eu demultu. Cand intrai pasî inaintea mea, me prinse de mana si-mi aretá locu langa sine sê siedu. Am ocupatu locu, — si am statu unu tempu, ca mutu — asteptam sê 'ncépa ea.

Julia privea la mine cu o fatia uniforma, se parea câ nu sentiesce nimica pre pamentu. Déca nu cunosceam pre Julia mainainte, credeam, câ ea n'a scutitu nimicu in anim'a ei in veci; — dar dupa o studiere profunda totusi se potea pe fati'a ei observá óre-care secretu si scrutare, — voiá sê cetésca, ce sentiescu eu, suferintiele mele de pre fati'a mea. Eu priveam la ea cu óre-care uimire dorerósa.

Asié erá Julia de palida ca unu angeru bolnavu, asié erá de alba ca unu-spiritu sculatu din morti, ca o umbra ce ambla tardîtu prin mediulu noptiloru visitandu mormintele.

— Superatu esti Oscaru? întrebà Julia, dupa ce staturamu asié unu tempu.

— Nu sentiescu nimicu mai multu Julia. Am abdîsu de sperantia, m'am dedatu cu suferinti'a, — singura suvenirea e, ce me consuma si me îndémna la viétia si la mórte de odata, si totusi pentru care nu potu nici sê traescu nici sê moriu.

— Suferinti'a e partea nóstra Oscaru! Suferintia, plangeri, dorere! — Se suportâmu dorerea nóstra unulu pentru altulu, sê plangemu unulu pentru altulu pana la mórte. Asta ni e meritul de provedintia: sê suferimu si sê plangemu si sê nu ne mangaiâmu in veci. Suferinti'a Oscaru ne va face demni de o sórte mai multiamita in cea lume, noblétia ne va remunerá cu speranti'a inalta, câ cei ce nu fura fericiți dincoce de mormentu sê voru fericiți in ce'a lume. — Ceriulu va sci cugetulu, visurile nóstre Oscaru, si déca e dreptu câ pedepsesce pecatulu, va remunerá si meritulu.

Julia si-oprí cuventulu si privea la mine cu o privire mistica întetîtóre. Asié-mi vinea a crede câ spiritulu ei se pierde într'o cugetare obscura, morbósa, otarita cu nebuni'a.

— Oh Julia, — continuai eu, lasa-me sê plangu numai pentru tine — si eu voi fi multiamitu cu sórtea mea. Si cand asiu crede câ tu pricepi destulu câtu-su de profunde plangerile mele, cand tu vei fi convinsa câ pentru tine plange amantulu celu nefericitu, sufletulu celu cu credintia; eu asiu fi remuneratu pentru tóte dorerile vietii mele. Oh dar eu plangu si tu n'audi plangerile mele, am cersítu la tine si tu n'ai audítu rogatiunea mea. Visurile tale ti s'aventa prin sfere inalte, prin ere divine, pe unde viétia e numai farmecu, e numai amoru, — si uiti dorerea mea. Tu esci palida de pasiunea amorului, de beti'a fericirii, de voluptatea visurilor; eu sum palidu de nesomnu, de dorere. Fati'a ta rosiesce de esaltare amorósa, fati'a mea rosiesce de lacrimi. Oh Julia, si mie totusi mi pare bine de fericirea ta dar dorerea mea e nesuferivera.

— Oh putînu me cunosci Oscaru! respunse Julia cu o tristétia melancolica — apoi si-puse man'a pe frunte, manuti'a acea alba, si prinse a lacramá.

Eu eram confusu si n'aveam putere trédia sê cugetu. Eram într'unu stadiu mai-mai sê me insielu éra, câ Julia me iubescé inca, — apoi éra se parea câ me afflu insielatu in cugetu, se parea câ picu din ceriu in abisu.

— Ai tempu Oscaru, poti-mi sacrá mie câte-va óre? întrebà ea dupa unu tempu.

— Pentru tine Julia; potu-ti sacrá tie? Oh câtu esti tu de rea Julia — respunsei eu cu óre-care pasiune amara.

Julia me pricepù si continuà:

— Dreptu ai Oscaru, eu sum rea si tu esti bunu. Eu sum rea si démna de pedéps'a, care o suferu, dar tu nu esti demnu de sórtea ta. Tu m'ai iubitu si me iubesci cu credintia . . .

— Vorbésca ceriulu si lacramile mele de credinti'a mea. Sê strige sórele, care me incaldiesce, sê strige lun'a, care vighédia cu mine noptile de-alungulu, si stelele si aerulu si cuge-tele mele se strige, sê me acuse 'n ceea lume — dîsei eu cu o esaltare dorerósa privindu cu ochii spre ceriu.

— Tu m'ai iubitu si me iubesci cu credintia — continuà ea — si eu am ratecitu pe valulu placerii dupa altu visu póte mai seducatoriu. Asta me inghimpa pana la mórte si te-am chiamatu sê me marturisescu tie si sê me audi.

— Spune-mi Julia, spune-mi, te rogu pe tóte cele sante! Esti mistica, nu te pricepu; esti fericiita si plangi; te iubesci toti, si nu te póte nimene mangaié — spune-mi, te rogu pe tóte misteriele ceriului, te ascultu — oh sê adormu la vórbele tale, sê nu me trediescu pana in ceea lume — spune-mi Julia!

Julia tienti ochii spre mine cu óre-care melancolia patrundiátóre si 'ncepu.

— Am iubitu, si am iubitu ferbinte Oscaru, cu totu sufletulu, cu tóta anim'a, si cu tóta intimitatea mea. Inca-mi aducu aminte de serile cele frumóse, de seri poetice, de seri incantátóre cand me preambulam nóptea la luna, ascultam austrulu noptii, amiram frumséti'a ceriului, si mi petreceam la dorulu teu cu o anima béta de voluptate, plina de placeri. Mi mai aducu aminte, câ me trediam de odata cu filomel'a, suspinam cu zefirulu, — eram trédia si visam, erai de parte si te vedeam. Oh aci e albumulu acestu mutu, pentru-ce nu scie spune de lacramile mele, cu cari ti-udu suvenirea ta.

Aci jace vioric'a cea d'antâiu, care o am primitu cu anima amorósa dela tine, aci e anelulu cu care m'ai logoditu de amoresa; dar ce vorbescu — aceste-su mute, — aci e anim'a care te-a iubitu cu tóta ardórea, aci e sufletulu, care fu consacratu numai unui visu: a me fericiți prin tine si a te fericiți pre tine.

Celea stau de fatia si le vedu cu ochii 'n totu minutulu, câ-ci ah suvenirea ta, suvenirea amorului celui d'antâiu e mai naltu sacramentu ca sê nu-mi apara in totu minutulu in cugetu, — acele le vedu in totu minutulu si me dóre; anim'a bate 'n tóta clip'a si tóta batetur'a me

acusa că am insielatu pe unu amoresu fidelu,
pe unu amantu cu credintia — pre tine Oscanu.
— Te-am insielatu fara voia, dar cu voia
nu voiu sê te insielu. Nu voiu sê me jocu su

sésca ceriulu, séu sê me ierti, — si de me ierti,
— si de me va mormentá plansulu sê moriu
ertata.

Visurile juniei sunt schimbatóre Oscanu.

Principele Humbert. (Vedi pagin'a 44.)

larva, că-ci larv'a e instrumentu diavolescu.
Voiu sê-ti spunu tôte sê me acusi sê moriu,
sê me acusi ca 'ntr'unu minutu sê me pedep-

Amiceti'a si amorulu din pruncia sunt trectóre
ca spum'a ploiloru.

(Va urmá.)

V. R. Buticescu.

Femeile indiane.

(Fine.)

Resolutiunea cu care femeile indiane si-alegu mai bucurosu mórtea in form'a sa cea mai infricosiata, decâtu sê se arunce in braciile unui strainu, se lamuresce din urmatórea fapta frumósa, inse totu deodata si tragica. Mervan, unu fiu alu marelui Mohamed Schah, a fostu combatu lungu tempu si insedaru cetatea cea tare Hamrein, si a perdutu in mai multe asalturi, sangeróse o multíme mare dintre barbatii sei cei mai bravi. In fine facù cunoscutu in tabera, câ celu-ce din óstea sa i va inlesni apropierea catra muri, acela va capetá o mfe de dinari — cam 6000 fl. — si fét'a cea mai frumósa din cetate. Numai decâtu se si presentà unulu dintre capitaniii sei, si luà asupra-si aventur'a cea periculósa. Spionà fortarét'i'a din tóte laturile, si pe urma gasì unu ambitu, care se deschidea in afara, si care statea in legatura cu canalele cetátii. In o nópte i succése a intrá in cetate prin ambitulu acesta subpamenteanu cu nesce ostasi alesi si prin unu atacu neasceptatu ocupá o pórtá. Acésta numai decâtu se deschise si tóta óstea intrà. Barbatului intreprindietoriu se denumerà punctualu 1000 de galbeni, si Mervan i iertà a-si alege pre cea mai frumósa dintre prinsonierele sale. In momentul acela adusera pre tóte, elu si-alese o féta tenerá cu o frumsetia neasemenavera. O luà de mana ca sê se cobóra cu ea de pe vâlu. Nefericit'a féta a fostu incredintiat'a unui teneru din cetate, pre care lu-iubiá intimu. Otari dara ca mai bine sê móra. Ea gasì momentul celu favoritoriu, strinse aspru in braciile sale pre strainulu celu uriciosu, si-lu stramtorì catra marginea murului. Numai dupa ce se aflau la marginea abisului, pricepù ostasiulu scopulu ei. Se infricosià, si voiá sê o arunce inderetru; ea inse lu-tienea legatu cu puterea desperârii, si momentul celu mai de aprópe i vediù pre ambii sfaramati pe stanci in fundulu abisului.

Astufeliu de fapte ale femeiloru indiane nu sunt totu deauna indemnulu simplu alu momentului, a unui spiritu ferbatoriu dupa resbunare, a unei amóre ardieterie dupa gloria, séu alu unui simtiementu superstitosu a entusiasmului. Cu multu mai desu sunt ele produsele adeveratelor principie ale infranarei inascute in ele, si a unei educatiuni, carea recomanda cu dea-dinsulu cumca dorerea tortureloru trupesci si ale mortii sunt numai neplaceri neinsemnate fatia cu pudórea si desonórea.

In unu modu admirabilu se lamuresce acésta din casulu celu desu, cumca tóte femeile unei cetâti séu fortaretie combatute in momentulu pericolulu celu mai mare se destinédia mortii voluntarie, intemple-se aceea prin sinucidere séu prin datin'a cea si mai infiorátore alui Dschar — ucidere prin barbatii loru proprii. Mai bucurosu preferescu ele mórtea acésta, decâtu sê cada in manile inamicului. Istori'a resariteana e plina de astu-feliu de intemplári tragice.

In biograff'a renumitului Lodi, pe tempulu domnirii marelui mogulu Schah Dschihan, se afla unu esemplu sguditoriu de anima alu eroismului femeiescu. Lodi precum si alti multi conducatori s'au fostu opusu suirei pre tronulu maculatu cu sange de Schah Dschihan; de odata cu ceialalti si elu capetá amnestia deplina, si in fine fu denumitu de locutieninte in provinci'a Malva. Nu functionà multu tempu in postulu acesta, si primì mandatu sê vina in curtea imperatésca. Nesimtiendu-se cu nemica vinovatu, nu intardîa a ascultá de mandatu, deci luà cu sine doi feciori, pentru cari cu totu dreptulu a potutu fi falosu si pentru cari a speratu a castigá grati'a imperatésca.

Elu se presentà darbarului imperatescu cu onóre deplina: inse curendu ~~si cunoscu~~ ~~starea~~ sa cea periculósa. Intrandu in launtru voi se ~~pásiésca~~ inainte si sê faca imperatului profund'a sa inchinatiune; portariulu inse lu-constrinse a se supune unoru ceremonii dejositóre, cari nu conveniau cu demnitatea sa. La inceputu falosulu principe refusà decisivu; nu voi inse sê supere pre unù domnitoriu care l'a iertatu asié de marinimosu, si in fine se mai inmoia. Mai antâiu se aduse inainte ffulu seu celu mai betranu, Asmat Keller, unu teneru frumosu abié de 18 ani, portariulu tienendu-lu pre acesta cu multu mai indelungu tempu intinsu pe pamentu, de câtu erá cuviinciosu, se aredicà, inainte de ce i s'a datu semnulu celu indatinatu: Portariulu se infurià, dedù lui Asmat cu batiulu seu o lovitura in capu, si i demandà a se culcá éراسi. Superbulu teneru, aprinsu de manía si resbunare, si-trase spat'a, si numai decâtu ar fi aruncatu capulu cutedietoriului la picióre, de cumva unu trabantu nu ar fi prinsu lovitur'a cu baltagu. Se escà unu sgomotu fatalu, toti fugiau inspaimentati care in catro si numai decâtu luciau mfi de spade scóse din téca. Lodi cugetá, câ fest'a, care a lovitu pre fiulu seu, ar fi fostu semnalulu spre uciderea sa si a filoru sei; chiamà cu vóce 'nalta pre fiii sei la sine si miscà repede pumnariulu seu. Hosseiu, celu mai tene-

ru, urmări esemplulu lui. Revolt'a deveni totu mai infiorătoare; marele mogulul se cobori de pe tronul, si demandă a prinde pre cei trei. Acésta inse nu se potu efeptu' asié usioru. Cu o navă-lire desperata si-facù Lodi si fiii sei o cale printre cei inarmati, si ajunsera luptandu-se la cas'a loru cea sigura, carea spre cea mai mare norocire erá lipita de palatu. Aicea ei au avutu 300 de ostasi bravi; inchisera portile, si intarira edificiulu in totu modulu, resoluti a resiste pana la barbatulu celu din urma. Cas'a erá, precum de comunu sunt tote casele nobililoru, impregui-rata cu unu valu tare, si fara artileria grea nu se putea neci decátu luá. A da inse cu tunurile asié aprópe de palatulu imperatescu, nu a iertatu sciinti'a de maestate a marelui mogulul; Schah Dschihan provocá dara pre cei asediati sub asiguranti'a pardonarei sale a se supune. In secretu inse amicii sei de la curte i-au anunsiatu, cá acolo otarira sê-lu omóra. Lungu tempu Lodi nu se putea sustiené in edificiulu celu asediatu, se detiermurì asié dara a strabate afara si de l'ar constá chiar viéti'a. A se predá, erá mórte sigura; a-si parasí femeile sale, insemná, a le tradá rusínei si desonórei; a le luá cu sine, erá cu nepotintia. Cu cátu se apropiá nóptea mai tare, cu atát'a mai greu i apesá grija anim'a sa. Erá superatu preste mesura; curagiulu seu celu mare si barbatescu se franse si in fine incepù a versá torinti de lacrima.

Femeile lui vediura mahnirea lui cea dumeritoare, si indata si aflara caus'a. Se retrasera in o chilíá din launtru, se consvatuira, si preste scurtu tempu se contielésera despre modulu celu mai aptu de a eliberá pre iubitulul loru domnu de superarea sa. Modulu acesta a fostu atátu de grandiosu cátu si infioratoriu. O vaieratura lina desceptá pe Lodi din cugetele sale cele triste, unu gemetu sugrumatu se audiá din chilí'a cea mai din launtru. Numai decátu merse acolo, spre a-si mangaiá femeile sale cele triste. Spre cea mai mare mirare a sa aflá chilí'a de totu intunecata. Unu restempu statù tacandu, dupa aceea vorbì. Nimenea nu respunse. Unu suspinu langedu fu uniculu tonu, ce potù sê auda. Merse cu doi scú trei pasi mai nainte; se lovì cu piciorulu de cineva; éra intrebá; totu erá liniscitu. Acuma se aplecá in josu, si pipaì pe padimentu; man'a lui se inmoiá in sange, in sange caldu. Atunci numai decátu aflá adeverulu celu infioratoriu. Strigà dupa lumina; fiulu lui venì cu o facíá. O scena neasceptata si infiorătoare se desvell inaintea lui. Venì si celalaltu fíu, si toti stateau inuimiti. Femeile tóte jaceau ucise.

In fine Lodi dede fiiloru sei semnu, si ei

inmormentara cadavrele in curte. Vre o câte-va mominte statù Lodi aplecatu preste mormentulu iubiteloru sale, dupa aceea murmurá printre dinti unu votu infricosiatu alu resbunării. Demandá sê se bata dobele si sê resune trimbitiele. Toti ostasii se adunara in giurulu lui; cu ochi plini de lacrima ardiende, inse cu vóce tare li spuse ce s'a intemplat, si fiesce care dintre ei jurá credintia si resbunare. Toti se suira pe cai, Lodi deschise cu propri'a sa mana pórt'a cea mare, si ca si o vigelía pustietóre, cu ambii sei fii in frunte erupse afara. Veri ce opunere erá insedaru; totu ce numai li veniá in cale ascerneau la pamentu, si cureau prin strade. Pórt'a cea mai de aprópe a cetátii fu curendu luata cu asaltu. Lodi cu fii sei retienù inimicii persecutori, pana candu si celu mai de pre urma ostasiu a esítu. Dupa aceea si-intórse si elu calulu, si agrai pre comandantele de la pórt'a, cu vóce infiorătoare: De siguru am desceptatu cu despartírea mea cea sgomotósa pre tiranulu celu dormitandu: Du-te la elu, sclavule, si i spune, cá déca me mai re'ntorcu odata, atunci lu-voiu aruncá pentru totu-deauna in somnulu celu negru alu mortii!

Ca-si ventulu fugì elu cu omenii sei prin suburbie pe drumulu catra Malva. Din diu'a acésta se batù cu marele mogulul fara 'ncetare pana la finea vietii sale.

Intre astu-feliu de nenorociri, pre cum ca-diura preste Lodi si cas'a sa, nu e raritate in India, cá barbati insii-si si-ucidu femeile loru. Mai alesu sunt astu-feliu de intemplári dese in istori'a Radschputiloru.

Datin'a de a se arde de vía veduv'a cu cadavrulu barbatului seu, erá inainte de ce o au oprit'o britanii fórté désa. Caus'a principala erá, cá serman'a veduva si-inchipuiá, cá prin aceea barbatului seu va castigá fericire eterna. Pentru pretiulu acesta nu se ingrozescu neci de suferintiele cele mai mari, neci de fric'a mortii. Abbe Raynal povestesece unu casu, in care o veduva brahmina, tenera, frumósa si amabila, opunendui-se Rawab de la Jurat, propusului ei de a se arde, luá o mana de carbuni ardiendi, si cu vóce 'nalta lu-agrai: „Nu priví numai etatea mea cea tenera si genulu meu, ci vedi si aceea, cu ce constantia tienu eu foculu acesta. Cu acela-si caragiu me voiu aruncá si in flacari.“

Despre unu asemenea eroismu ni spune si Tavernier. In decursulu caletoriei mele de la Gva catra Mingrella, díce elu, vediui o intemplare, pre care, pana voiu fi in viétia, nu o voiu uitá. Unu Hindu a moritu, foculu pentru arde-rea cadavrulu seu erá pregatitu, atunci venì

veduv'a sa cu iertare de la locutienintele, și se puse între preoti și consangeniile sei, ca sê se arda cu cadavrulu barbatului seu. După finirea ceremoniei, numai decâtu începù o astu-feliu de plôia rapede, încâtu preotii, pentru ca sê pôta scapá curendu sub unu scutu, luara veduv'a si o aruncara între flacari. Toti se îndepartara, nefericit'a suferi chinuri nespuse, pana candu în fine se stinse foculu. Catra media-nôpte femeia se sculà, merse la cas'a consangeniilor sei și batù la usia, unde am veduit'o eu și mai multi europeni. Ea a fostu asié de infricosiata arsa, în câtu abié poteam sê me uitu la ea. Chinulu, care l'a suferitu, totusi nu a potut'o abate de la propusulu seu; după trei dîle, în socita de consangeniile sei, éra a mersu afara, și se arse.

E cunoscutu, câ pe tronulu din Delhi a siediutu multe femei, și cumca cele mai multe dintre ele au domnit cu întieptiune în tempu de pace, cu energia în tempu de resbelu. Dar și în femeile de clasele mai de josu esista unu eroismu. — „Unu ostasiu“, enarédia Tavernier, „care-si amá femeia sa cu pasiune și erá si elu astfelu iubitulu de densa a fugitu din campulu bataliei, nu intru atâta de fric'a mortii câtu în urma socotintiei, câ în ce feliu de amaréla și lipsa va cadea femeia sa decumva elu ar remanea pe campulu bataliei și o ar relasá ca veduva. Înse îndata ce cunoscu femeia caus'a fugirei sale celei rusînose și îndata ce veni barbatulu ei însusi înainte usiei, închise usia din naintea lui și-i lasá sê i se spuna câ ea a joratu a numai voi sê véda neci odata pre nu astufeliu de barbatu, care ar fi în stare a preferi amórea unei femei onórei, neci candu nu-lu va lasá sê vina în aintea ei, de óre-ce elu ar fi pentru famili'a ei o macula.

Rogamintele ostasiului fura însedaru, pentru câ femeia remase neclatita în sentintia ei. Elu fu constrinsu asié dara, fara ca se o fi veduit'o, sê se re'ntórne la óste, unde dovedì o astufeliu de bravura, încâtu faim'a lui se latì prin tóta tíer'a. Îndreptandu-si dara timiditatea de mai nainte în modulu celu mai escelinte i se deschise usia casei sale, și soci'a sa lu-primì cu amórea cea mai cordiala.

Sperâmu câ prin acést'a ne-amu implinitu tem'a spre îndestulirea frumósoloru nóstre cetitóre, și totu deodata amu demonstratu, cumca femeile din India, pre langa tóta apesarea, în care le tiene regulele cele vechi a societatei, sunt consórte demne și adese conducátorele barbatului; pentru câ cine ar voi sê nege, cumcâ secslu celu tare — precum ne place a ne numi noi

— nu ar avea candu și candu lipsa de conduce? Ori unde patimele cele curatu omenesci sunt tare escitate, femeile au întrecutu cu poterea resolutiunii pre barbati. Pentru aceea stimati femeile!

Alesiu Olariu.

Principele Humbert.

(Cu ilustratiune.)

Ostile Austriei și ale Italiei cu diumetate de anu în ainte de asta stateau înca pre pitioru de bataia una în contra alteia, și astadi se vorbesce despre o încuscire între aceste dóua curti, cari nu demultu se pareau a fi inimizie neimpacabile. Anume se vorbesce în Viena despre visit'a lui Humbert, eredele de tronul alu Italiei, carele înca în decursulu ernei acesteia ar cercetá curtea austriaca, cu scopu ca sê iee de muiere cutare princeasa din cas'a domnitóre austriaca.

Anulu trecutulu realisá în câte-va luni aceea, despre ce se visau ómenii ca despre ceva eventualitate, ce se va poté întemplá mai tardfù în venitoriu. Austria abdîcandu finalminte de Venetia, recunoscu libertatea și unitatea Italiei. Inimizii cei vechi potu sê întindia mana unulu altuia și fiulu lui Victoru Emanuilu pôte sê-si face visita în Viena, unde domnia odata politi-c'a inimiziloru celor mai mari ai unitatiei Italiei.

Tenerulu principe, alu carui portretulu publicâmu pe pagin'a 41 s'a nascutu în 14 martiu 1844. Mam'a sa a fostu frumós'a și cordial'a regina Maria Adelaide, carea cadìu asié de tempuriu în braciile mortii. În privintia fecei tenerulu principe sémenea fórte multu catra mosiulu seu, nobilulu Albertu Carolu, carele vedindu noroculu tieriei sale perdutu, s'a luatulu la pelegrinare, pana ce în urma i s'a ruptu anim'a.

Principele Humbert e italianu cu trupulu, cu sufletulu, precum fia-care membrulu alu familiei sale. Acesta e acelu farmecu, care a castigatu pentru cas'a savoyana simpatia natiunei italiene, și a radicatulu principii miculu Piemont la demnitate de domnitoru preste o tíera statatóre din 29 de milióne de suflete.

Victoru Emanuilu pune mare pretiu pre fiulu seu. În an. 1860 candu înca tienea lupt'a în contra burboniloru, tramisii locuitoriloru din Milano lu-rogara, sê nu se espuna periculeloru și sê-si tiena viétia pentru poporulu seu, câ-ci ce va fi de ei deca va ajunge ceva nenorocire pre Maestatea sa. — Nu ve temeti, câ-ci va remané fiulu meu Humbert, — respunse regele.

CANDU N'AVEAM CE FACE.

Poesii de *Alexandru Candianu* in Bucuresci 1866.

Se dîce cã între arme tacu musele, si éta autoru acestei frumóse colectiuni de poesii slabi adevèrulu acestei sentintie in genere cunoscute, de óra ce acestu june poetu a doveditu cã si ca *soldatu*, incungiuratu de arme pôte fi cineva favoritulu museloru

Adevèru, cã o astfelu de esceptiune e raritate, precum sunt tóte esceptiunile si precum sunt de rare talentele stralucite precum e si talentulu nedisputabilu alu dlui *A. Candianu*, care ca unu fenomenu placutu si promitietoriu de succese stralucite s'a ivitu mai de curèndu pe orizonulu literaturèi nòstre.

Trebuie sê marturisescu, cã luandu me dupa impresiunea ce o semtù la cetirea vre-unui opu, nimica nu me amortiesce — ca sê nu dîcu — desgusta, ca poesiele de o mediocritate, cã-ci poesi'a ea intru sine, trebuie sê fia unu ce deplnu multiamitoriu, intr' altu chipu — firesce dupa modest'a mea parere — nu pôte fi — *poesia*; in acêsta colectiune inse cu placere am aflatu unu isvoru plinu de acestu elementu cerescu si intr'adeveru avui cãte-va óre prèplacute.

Si ceea ce a mai potentiatu multiamirea mea e frumós'a modestia cu care voiesce amabilulu autoru sêsi acopere talentulu, inse modesti'a e unu velu prin care radiiele adevèrulu strabatu cu óre-si-care graciositate si mai multu ne atrage si — deobléga ca sê ne nisuiamu a cunósce si admirá unu astfelu de fenomenu incantatoriu.

Cu tóta consoiinti'a potu recomandá cetirea acestoru poesii frumóse, stimatii cetitori si amabilele cetitóre prin acêsta voru avé ocasiune placuta de a cunósce unu talentu favoritu de musele plapande, voru poté aflá spresionile cele mai elegante si ceea ce fòrte m'a incantatu — asemenárilor cele mai nimerite si — *originale*.

Si ca sê nu fiu privitu cã asiú voi sê vorbescu aci numai frase dictate dóra numai de o bunavointia amicabile cu respectu la stimatulu autoru, pe care inse nici n'am onóre a-lu cunósce personalminte, de óra ce numai din aceste poesii am onóre a-lu stimá, — voiú rogá sê luati in consideratiune frumós'a poesia: *Femei'a* comunicata in nrulu de fatia, dar mai alesu ve veti poté convinge despre adevèratulu talentu alu poetulu déca veti procurá acêsta colectiune de poesii candide si incantátóre, inse si pana atunci fia-mi permisú a citá urmatórea asemenare frumósa:

Fiinti'a ce traiesce o dî si apoi móre

S'asémena aicea cu-unu *fluturu* séu c'ó flóre . . .

Nu, nu! — Destinu cumplitu!

Cã-ci flórea 'ntr'aste locuri *vulturulu* n'o rapesce,
Pe candu intr'alu meu sufletu dorerea locuiesce,

Vulturulu né'mblandítu!

Intr'adeveru dlu *A. Candianu* cu totu dreptulu pôte ocupá locu între cei mai distinsi poeti lirici ai nostri, spre acést'a posiede in abundantia calitátile cerute — o anima blanda, bogata de sentieminte nobile si curate, — unu spiritu luminatu, ce-si ié sborulu cu usioratate, straportandu-ne in societatea unoru fiintie placute, facandu sê admirámu frumsetiele si sê ne infiorámu de reutátile intempinate pe fati'a pamentulu, de unde totu cu o usioratate secura ne strapórta prin regiunile innalte si apoi descendendu érasí ne dá in bratiéle — destinulu, si candu ne tredîmu, pare cã ne-amu impacatu cu suferintiele pamentene si ne-amu mai apropiatu — de ceriu. Si atunci vedemu justificata acea inclinatiune mare a poetulu carea mai pretutindene cauta suferintiele, cã-ci pare cã strabatendu prin aceste speréza a-si creá — *fericirea*.

Pe cine nu va multiamí óre acêsta poesióra dragalasia?

De nu ai avé simtîre,

Ferice in lume ai fi;

Ai trece viéti'a in amortire,

Dar n'ai trai!

De simti, vei gasí in viétiá

Unu campu adese 'nfloritu,

Ce viscolulu adese-lu inghiatia,

Dar ai traitu!

Intr'adeveru numai unu filosofu nascutu totu odata si poetu pôte atátu de placutu cantá.

Nu me potu retiené sê nu aducu inainte si acestu mare adevèru:

Candu o natia si-uita limb'a ei si-a ei marire,

Peste corpu-i se intinde o funesta amortire,

Si 'n rarunchii sei e-unu germinu de sigura perire!

Si apoi me rogu, unu astfelu de talentu poeticu cu ce modestia scie sê brilleze ca unu margaritariu ascunsu.

Éta cate-va orduri din unu cantecu dedicatu unei domnisióre ce ceruse versuri poetulu:

Tu care ai in sufletu *isvoru de poesia*

Copila resfatiata in visuri si placeri,

De ce ti ridi de mine? de ce mi-ceri tu mie

Se'ntonu pe a mea lira cantári de veselia,

Atuncea candu in mine nu sunt de câtu doreri?

Vorbindu despre limba, numai complimente potèmu face amabilulu poetu, — numai ici-colé ni cam atinse urechile neplacutu cuvintele: *slava, pusnicu, blasgoslovitu* si mai vre-o cãte-va esíte acuma din literatur'a mai nóua, sperámu dara cã in venitoriu se voru lasá aceste — trecutulu mucedítu.

In fine, trebuie sê marturisescu, cumca potèmu asceptá fòrte multu de la *d. Candianu* cã-ci acêsta

incercare promite succese stralucite, dar fia-mi iertatu a recomandá stimatului autoriu studie adance, sê consulte poetii clasici ai strainiloru si ai nostri; totu odata inse sê studieze cu caldura si geniulu poesiei nóstre poporale, câ-ci acesta e tonulu fundamentalu pe care trebuie sê fia basata armoni'a cantâriloru, si atunci potemu fi securi, câ stimatulu poetu va produce opuri mai ponderóse, si câ a lucratu atâtu in interesulu natiunei câtu si alu gloriei sale — care lu-ascépta.

Julianu Grozescu.

CONVERSARE CU CETITÓRELE.

Ce scimu din calindariu. — Ce este in aeru. — Carnevalu monotonu. — Balulu celu d'antâiu. — Hore si dame sêrbe. — Colo. — Toasturi. — Frumóseloru despre cele frumóse. — O istorióra picanta. — Provocarea unei dómne romane câtra dómnele romane. —

Curiosu tempu! Corónele carunte ale muntiloru din departare ni spunu, câ acolo si acuma e néua, — éra ice in launtru numai din calindariu scimu, câ érn'a inca n'a trecut. Candu scriu aceste orduri ferestile chiliei mele sunt deschise, ca sê intre aerulu celu dulce si datatoriu de viétia; din primavéra nu mai lipsesece altu ce-va decâtu vioric'a si rindunic'a.

Si decumva sér'a n'aru fi baluri, neci nu amu scí, câ suntemu inca totu in érna si in carnevalu.

Carnevalulu se incepù fórté monotonu. Este ce-va in aeru, ce apésa pe toti ómenii si nu-i lasa a fi voiiosi. Mi se pare, câ acea ce-va e — lips'a baniloru, apoi in orasiu fara bani nu-ti poti petrece, nu ca la sate.

In sambet'a trecuta fui de fatia la balulu celu d'antâiu. Acesta lu-dede junimea sêrba studiósá la universitatea de aice. Cu multa curiositate me infatísiai la acésta petrecere, câ-ci inainte de balu se tienù concertu, apoi eu n'avui inca ocaziune a cunósce jocurile si horele sêrbesci, — nu vreu sê negu neci aceea, câ me interesam a vedé si câte-va din sesulu frumosu sêrbescu. Frumósele nóstre dame romane voru binevoi ami iertá pentru acésta interesare.

Concertulu se incepù sér'a la optu óre. Publiculu numerosu cea mai mare parte constá din sêrbi, intre cari vedui si pe deputatii Stratimiroviciu si Mileticiu. Dintre deputatii romani fura de fatia Hodosiu, Romanu, Antoniu Mocioni, Alesandru Mocioni si Vladu, acestu din urma in costumu natiunalu. Horele sêrbesci sunt doióse ca cele romanesci, unele din ele sémena multu cu ale nóstre, — au inse pré multu caracteru bisericescu, ceea ce le face cam monotóne. O domnisióra declamá e poesía, si din asta me convinsei câ si limb'a cea aspra póte sê sune dulce de pe nesce budítie frumóse.

Joculu se incepù dupa 10 cu asié numitulu „colo.“ Acesta e unu jocu socialu alu poporului sêrbescu. Cei ce jóca formédia unu cercu, care se invêrte neconte-

nit. Fetele se tienu una cu alta de mana; ér junii invêrtescu in forma de brâu pe midiloculu feteloru o rama alba si le tienu de asta. In midiloculu cercului canta music'a. Junii sêrbi adusera anume pentru balulu acesta unu cimpoiásiu din Chichinda. Erá de totu originalu a vedé in sal'a stralucita, in midiloculu cercului, intre atât'a lume eleganta pe unu cimpoiásiu de la tíera in originalulu seu portu poporalu.

Pe la 11 óre escel. sa dómnu'a barones'a Sennyei asísdere se ivi intre óspeti si petrecù acolo vr'ó diumetate de óra.

Sub pausa se dísera dóue toasturi, unulu de Mileticiu sêrbesce, altulu de Hodosiu in limb'a italiana.

De frumseti'a dameloru nu dîcu nimica, câ-ci nu vreu sê vorbescu de asta-data frumóseloru despre cele frumóse; — amintescu numai atât'a câ ele mai tóte vorbíau serbesce; apoi candu femeii'a vorbesce in limb'a sa natiunala, e de dóue ori mai frumósa.

Dar éca diorile se crepara, sê mergemu câtra casa. Pe drumu unu amicu mi-povestí urmatórea istorióra. Junele N. N. este unu cavaleru cunoscutu in Pesta. Pórtá vestminte elegante, facute totdeauna dupa mod'a cea mai nóua. Lu-vedi in teatru, in concerte, in baluri, cu unu cuventu in tóte locurile de petrece. Are intrare in multe salóne, si pentru conversarea-i istétia in cercurile familiare e bineprimitu. Densulu locuiá in otelu. E bine, la tóte aceste se receru bani multi. Bani inca se capeta in Pesta, de si nu multi, — dar pe usura — multa. Cavalerulu nostru asísdere facù astfelu. In fine detoriéle domniei sale se inmultíra binisioru. Prinsórea personala erá ordinata, dar avocatulu creditorului neci candu nu potù sê-lu gasésca. Cavalerulu nostru se ascundea, unde potea.

In septeman'a trecuta densulu primí o epistola subscrisa de una dintre adoratele sale. Epistol'a suná astfelu: Vina adi la balulu mascatu, eu voi fi imbracata de calugaritia, tu te imbraca de calugaru, ca sê scíu câ intru adeveru esti tu.“ Sér'a calugarulu se infatísia la balu. Dar indesiertu cercá calugariti'a. Acea nu vení. Venira inse altii: adjunctulu advocatialu si esmisulu judecatorescu, impreuna cu doi drabanti.

Ca sê nu se faca scandalu, unulu mascatu chiamá pe cavalerulu intr'ó chilia laterala. Suprinderea domniei sale nu se póte descrie. I spintecara larv'a. Elu protestá in contra fortiei. Indesiertu. Peste o diumetate de óra erá in arestulu detorasiloru. Si acuma cavalerulu nostru nu se mai aréta in teatru, in concerte si in baluri.

Chiar candu scriu aceste orduri primescu provocarea stimabilei dómne Aspasia B. G. Popovicu câtra dómnele romane. O publicu mai la vale si-mi tienu de detorintia placuta a atrage a supra-i atentiunea stimatorulu cetitóre.

Isaifu Vulcanu.

Ce e nou ?

** (Rogare catra onorabilele dómne romane!) Sece-t'a cea mare ce a domnitu in Roman'ia in anulu trecut, si a careia urmare e fómatea de estempu ce bantuie pretotindene clasele muncitorilor de pamentu, indémna multe anime romane spre ajutorarea celor suferitori. Credu, onorabile dómne, câ dvóstre sentíti impreuna cu mine dorerea si compatimirea pentru cei suferitori. Vi aduceti a minte câ si ei avura compatimire pentru noi candu anulu 1864. cercetá cu asemene suferintie poporul romanu din Banatu. Ei ne ajutorara atunci in lipsele nóstre. Acuma ei sunt in lipse, si este a nóstra sacr'a detoria a aretá sentiemintele nóstre pentru ei. De aceea me adresezu câtra dvóstre, onorabile dómne, ca fie care dupa inspiratiunea animei sale sê binevoiesca a daruí câte unu lucru de mana, ca apoi tóte aceste obiepte sê le adunámu si pe 10. martiu a. c. s. v. sê le potemu tramite la Bucuresci, unde este unu comitetu care pune asemene obiecte la loteria, pentru a impartí venitulu loteriei intre suferitori. Deca acésta rogare va gasí resunetu in animele dómneloru romane d'incóce de Carpati, si voru voi sê ajutore cu daruri pe fratii suferitori, le rogu ca sê binevoiesca a mi le tramite pana la terminulu numitu, si eu me oblegu a le spedá la Bucuresci la locul destinatiunei lor, totodata voi face aretare in publicu prin jurnale despre tóte câte voi fi primitu si prin urmare si espedatu. Viena 14 jan. 1867. Aspasia B. G. Poppoviciu. (Alter Fleischmarkt Nr. 15.)

** (Diet'a Ungariei) tienù in septeman'a acésta numai o siedintia si adésta in caus'a tramiteri unoru obiecte din museulu de la Pesta la espusetiunea din Parisu. Acésta tramitere erá sê se faca in urm'a unei ordinatiuni mai innalte, diet'a inse aflá cu cale a protestá si a spune cumca numai dens'a are dreptulu a dispune de obiectele din museulu tieri. In fine apoi se decise, ca comisiunea pentru institutele publice sê aléga obiectele cari sê se tramita la Parisu.

** (Denumire.) Majestatea Sa Imperatulu a denumitu pe episcopulu din Györ Ioanu Simoru de mitropolitulu alu Strigoniului si primatu alu tieri unguresi.

** (La universitatea de Viena) se denumi in dílele trecute unu profesoru, carele va avé a propune drep-tulu canonicu alu bisericei orientale.

** (Necrologu.) Senatorulu la magistratulu din Brasiovu Censtantinu G. Ioanu repausá in 21 jan. Repausatulu fu romanu zelosu si cetatianu de toti stimatu, si testá tóta averea sa miscátore si nemiscátore pentru gimnasiulu romanu din Brasiovu, cu acea conditiune, câ pana va trai frate-sau si soci'a lui sê traga ei venitu. Fia-i tierin'a usiora si memori'a binecuventata!

** (Asociatiunea nat. din Aradu) publica concursu pentru postulu de notariu, cu unu salariu semestralu de 300 fl. respectivii recurinti au de a documentá, câ densii au desteritate in stilistic'a romana, sunt versati in literatura si in conducerea trebiloru de cancelaria.

** (Tenerimea rom. din Pesta) va tiené balulu seu in 18 fauru. Invitárilu se voru tramite câtu mai curendu.

** (Rectificare.) In diurnalele publice, si anume „Korunk,“ „Idök-tanuja,“ „Sionulu romanescu“ si póte si in altele, a esítu incunosciintiare: câ din cas'a publica s'aru fi asemnatu 200,000 fl. v. a. pentru edificarea unei biserici catedrale, resiedintie episcopesci si pentru seminariu, pre sam'a diecesei g. cat. de Gherl'a; acést'a insciintiare fiindu nefundata in interesulu ade-

verului — prin acéste se reduce la o fama ce nu are neci o base fundata pe adeveru. Gherl'a la 23. jan. 1867. Lazaru Huza not. cons.

Din strainetate.

** (La Parisu) nu de multu a moritu teatralistulu Bache. Despre acestu omu cerculédia acuma pe acolo mai multe anecdote. Intre celelalte éca una. In anulu 1859 Bache siedea in o séra in teatru. Inaintea lui stétea unu oficieru, inse asié, câ elu nu potea sê véda nimica. Deci lu-rogá cu tóta cuviinti'a sê aiba bunetate a merge mai incolo. Dar indesiertu. Oficierulu nu se miscá Lu-provocá a dóu'a óra, inse totu insedaru. Atunci lu-agrai ceva-si mai aspru. La asta apoi oficie-rulu se întórse catra elu si i díse: Scíi dta cu cine vorbesci? Eu am adusu stindardulu invingatoriu de la Solferinu la Parisu.“ — „Ei bine — respunse Bache — pe Mantuoriulu l'a dusu unu magariu la Jerusalimu.“

** (Femeile din Berlinu) vreu sê predeie guvernului o rogare pentru emanciparea femeiloru, si pentru asta acuma aduna subscrieri din tóte partile. In dílele trecute o comisiune de dame cerú audintia la regin'a, ca sê-i recomende acésta cauza de mare insemnatate, dar zelósele dame nu potura capetá audintia. Damele din sferele mai innalte primescu acuma multe visite de la acesta comisiune, care le róga necon-tenitu, ca sê subscrie petitiunea, dar ele nu vreu. Acuma femeile cari lucra pentru emancipatiune sunt mai manióse pe acele cari nu vreu a subscrie rogarea, de-cátu pe tiranii de — barbati.

** (O ideia buna.) Unu birtasiu din Torgau puse pe usia urmatoriulu concursu: „Cei ce voru bé la mine dóue-spre-diece oluri de bere, afara de acea, câ nu va avé nimica de platitu, va mai capetá si unu premiu de patru taleri.“ Acuma emulédia multi, dar tare putíni sunt in stare a bé mai multu de 8—9 oluri, si asié berea trece tare, ér birtasiulu se 'navutiesce si mai tare.

** (O gluma englezésca.) Fói'a umoristica englesa Punch aduce despre palariele dameloru de dupa mod'a cea mai nóua urmatórea ilustratiune. Unu barbatu converséza cu muierea sa. Intre aceste densulu cérca ce-va in pusunariulu peptariului seu. „Ti-ai perdatu dóra orologiulu?“ o intréba muierea. — „Ba, ti-am cumpe-ratu o palaría si nu scíu unde am pus'o.“ Glum'a zace intr'acea, câ palaríile de acuma ale dameloru sunt fórté mici si abié acoperu vârfulu capului.

** (Istorióra de carnevalu.) O fóia italiana povestese urmatórea istorióra picanta intemplata in carnevalu acesta intr'unu balu mascatu din Turinu. Intre cele multe masce una erá imbracata de o féta care vinde flori. Multi dintre óspeti incepura discursu cu masc'a cea frumósa, dar ea nu pré vorbiá cu ei, neci nu voiá a li da flori. De odata intrá in sala unu june imbracatu elegantu si cunoscutu in totu orasiulu ca unu cavaleru alu femeiloru. Densulu asísdere se apro-piá de fetiti'a admirata si cerú de la dens'a unu buchetu de flori. Ea in locu de respunsu i dede tóta corf'a si dupa asta disparú de locu, nimene nu o mai vedíu. Ju-nele nostru remase cu corf'a de flori in mana. Deci incepú a impartí buchetele intre damele adunate. Dar ce mare fu mirarea lui, candu in fundulu corfei gasi unu — copiasiu. Ni potemu intipuí confusiunea lui!

** (Deputatiunea japonesa) carea acuma petrece la Parisu a si invetiatu o datina europeana. Sosindu densii la Parisu, diuariulu „Pays“ li-a consacratu unu

articolu, in care a descriu pe caletorii sositi din departare, si ici-colo a amestecat si câte o gluma. Autoriulu articolului n'a fostu pré incantatu de frumseti'a domniloru membri ai deputatiunii, pentru acea a spusu verde, câ au nasu uritu si gura marisióra. Japanesii au primitu acêsta franchétia dreptu vatemare si facura procesu diuariului numitu.

** (*Din Florentia*) se scrie, câ principele Humbert carele in septeman'a venitóre avea sê sosésca la Viena, a amanatu tempulu de plecare.

** (*O carte interesanta.*) Renumit'a artista din Parisu, domnisiór'a Georges, a lasatu dupa sine o multíme de epistole si alte notitie, afara de aceste domni'a ei din teneretiele sale scriá necontentitu diuariu. Odata iertá, ca Dumas betranulu sê se uite in diuariulu acela, de óra ce inse Dumas in „Suvénirile“ a folositu pre multe dintr'ensulu, domnisiór'a nu-lu mai aretà nimeni. Dar in fine lui Dumas totusi i succese a o induplecá, sê-si arangedie diuariulu si tóte notitiile pentru tipariu. Artist'a in anii cei mai de pe urma a si lucratu multu si sub titlulu „Diuariulu domnisiórei Georges“ a scrisu istori'a teatreloru franceze sub imperatía. Cartea c marisióra si mai contine multe aventure ale stimatei domnisióre, in cari aventure si famili'a Bonapartiana figureza. Guvernulu a si facutu pasi, ca diuariulu domnisiórei sê apara numai cu óresi-cari stergeri cuviintióse. Pentru mostenitori de buna séma mai multu venitu a adusu acele ce s'au stersu, decátu cele ce au remasu. Se spune, câ domnisiór'a Georges asísdere a calculatu la acêsta, candu a clevetitu atâte aventure, cari compromitu si pe ea

** (*Unu procesu dupa mod'a nóua.*) La Parisu in dílele trecute facù sensatiune mare unu procesu rar. Unu croitoriu acusá la tribunalulu civilu pe prince'sa Persingny, pentru câ n'a voitu sê-i platésca pentru nesce vestminte atát'a câtu ceruse densulu. Croitoriuulu poftiá 3050 de franci, ér prince'sa voiá sê-i deie numai 2050. Tréb'a asta inaintea tribunalulu deveni unu scandalu. Tribunalulu a decisu, ca croitorés'a Laferrière sê decida câtu ajungu vestmintele acele. Apoi nu ve mirati, câ ómenii saraci nu potu sê-si platésca contele, candu principesele — nu vreu.

** (*Paduriti'a de la Boulogne*) langa Parisu acuma e teatrulu multoru intemplantinte interesante. Totu Parisulu e acolo si — se dá pe ghiatia. In 16 jan. se adunara deosebi multi ómeni, câ-ci se latí scirea, câ imperatulu si imperatés'a asísdere voru veni. Cam pe la o óra la médiadi parechi'a imperatóre si sosi. Poporulu i primi cu strigári entusiastice. Imperatés'a se asiediá intr'o saniutia, ér imperatulu se dete insu-si pe ghiatia si si-petrecú astfelu vr'o diumetate de óra. Érau de fatia multi barbati renumiti si diplomati. Asié dara imperatulu e sanetosu.

** (*In Hamburg*) s'a intemplat o nenorocire mare. In 17 jan. se escá unu focu cumplitu in teatrulu cetátii si durá mai trei óre. In fine lu-stinsera. Dar totusi va trece unu tempu mai indelungatu, pana ce voru poté repará teatrulu.

** (*In Londra*) câti va ómeni proieptara sê se aredice unu monumentu grandiosu in onórea marelui Shakespeare. Unulu a si deschisu concursu pentru cupunerea celui mai bunu modelu.

Gacitura numerica.

De Stefanu B. Popoviciu.

- 1.8.3.4.8.16.11.10.6.8.18 {Cand tu a traduce ori si ce voesci,
D'unulu ca acesta sê te folosesci;
- 1.8.2.14 Tempu bunu fórte de lucratu,
- 1.7.13.11.12.1.8.12.18 Ce acesta ni l'a datu;
- 13.9.6.4.12.10 Tradatorii cu-astá se voru pedepsi;
- 6.10.8.7 Dar dreptii aice se voru veseli;
- 14.13.5.6.7 Pe acesta Domnulu in noi l'a díditu;
- 13.10.17.18 Diavolulu cu-asta pe-Eva a amagitu,
- 15.9.3.18 Cei teneri la asta cu placeri alérgea
- 4.6.10.8.14.11.18 Elu colonisase Dacia intréga.
- 1.—18. {E unu bravu si demnu barbatu
De natiune-e multu stimatu,
Provedinti'a cea divina
Intru multi ani se ni-lu tîna!

Deslegarea gáciturei din Nr. 2. „Roman'a.“ Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Emilia Cadariu, Ana Lacatusiu, Anastasia Moldovanu, Mina Bardosi, Maria Cernetiu, Juliana Milosiu, — si de la domni Aureliu Draganu si Iosifu Boczko.

Deslegarea rebusului din nr. 1. amu mai primit'o de la domnisiór'a Maria de Crainicu.

POSTA REDACTIUNEI.

Oradea-mare. Ne vomu nisú a implini dorinti'a. Totu odata ve insciintiámu, câ la nrulu venitoriu vomu adauge unu jurnal de mod'a femeiesca.

Saravola. Icón'a cea mare seperatu constá 4 fl. — deci va fi mai bine ca respectivii sê se prenumere la fói'a nóstra pe diumetate de anu, atunce voru capetá-o gratis, alaturandu numai 60 cr., pentru impachetare. Ve potemu asigurá, câ ve va surprinde.

Despre anele. Se va publicá. Dar de câte ori sê ve mai rogámu, ca sê scrieti mai legibilu? Apoi de la unu incepatoriu cu atátu mai vertosu potemu sê pretindemu asié ce-va.

Coler'a nu e pentru fói'a nóstra, dar Gur'a Satulu nu s'ar mania déca i-ai tramite de pe acolo nesce anecdote poporale.

Ne rogamu de indulgentia de cumva unii din stím. nostri prenumeranti n'au primitu atare nr. la tempulu seu. Ni-amu pusu tóta silinti'a spre a se espedá foile regulatu, dar acuma la inceputulu anulu e cu greu a poté incungiurá tóte pedecile.

Domnisiórei N. C. Ne-amu semtitu fórte onorati. L'amu tramisu. Fericele portretu!

Cu esemplare complete mai potemu inca sierbi.

Proprietariu, redactoru, respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1867. prin **Alexandru Kocsi** (in tipografi'a lui Érkövi, Galgóczi si Kocsi.) Piatí'a de pesci Nr. 9.